

Nota

Koksijde Oostduinkerke, Hockeyveld

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Koksijde Oostduinkerke, Hockeyveld. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteurs

Ilse Gierts

Met bijdragen van A. Lehouck en M. Boudin

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba

OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2021-0358

Plaats en datum

Gent, 20 oktober 2021

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1808

ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Aanleiding	4
1.3	Onderzoekstraject.....	4
1.3.1	Onderzoekshandelingen	4
1.3.2	Onderzoeksvragen	4
1.4	Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota	4
2	Natuurwetenschappelijk onderzoek.....	5
2.1	¹⁴ C-datering van een stuk leer	5
2.1.1	Inleiding	5
2.1.2	Materiaal en methode.....	6
2.1.3	Resultaat	6
2.2	Beantwoording onderzoeksvragen	7
2.3	Besluit	9
2.4	Afweging noodzaak verder onderzoek	9
3	Samenvatting.....	10
4	Lijsten.....	11
4.1	Figurenlijst.....	11
4.2	Tabellenlijst	11
4.3	Plannenlijst.....	11
5	Bibliografie	11
6	Bijlagen	11
6.1	Radiocarbon Dating Report (M. Boudin).....	11

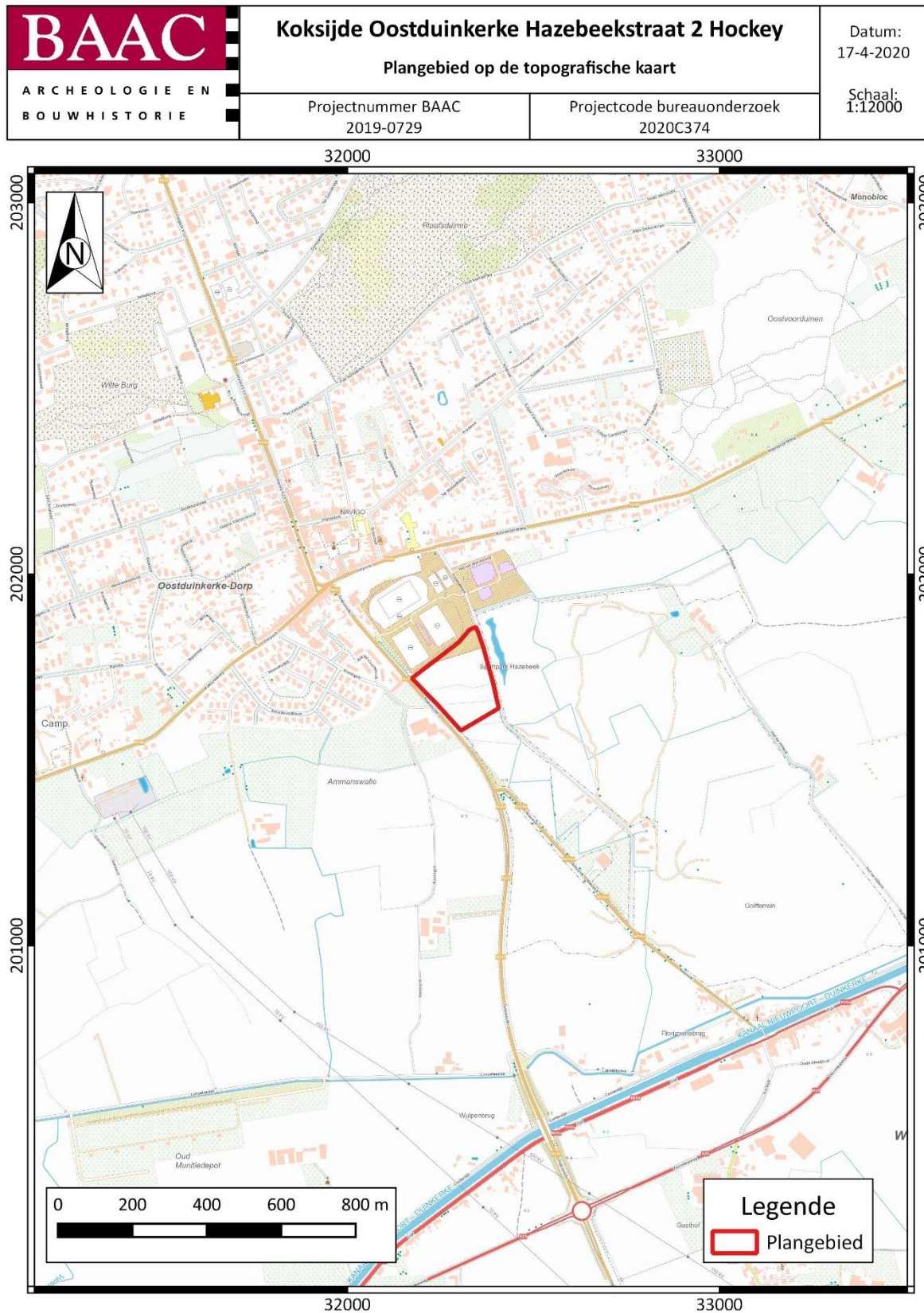
1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Koksijde Oostduinkerke, Hazebeekstraat 2 Hockeyveld		
Ligging	Hazebeekstraat 2, deelgemeente Oostduinkerke, gemeente Koksijde, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Koksijde, Afdeling 4, Oostduinkerke 2, Sectie D, Percelen 0085W, 088D, 0089A, 0089B, 0090D, 0091D, 0092H, 0092L, 0093V, 0097L, 0097K		
Coördinaten	Noordwest:	x: 32172.71	y: 201719.82
	Noordoost:	x: 32344.32	y: 201857.51
	Zuidwest:	x: 32304.82	y: 201578.89
	Zuidoost:	x: 32406.54	y: 201638.89
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2021-0358		
ID in akte genomen NOTA	ID14722		

Natuurwetenschappelijk
onderzoek

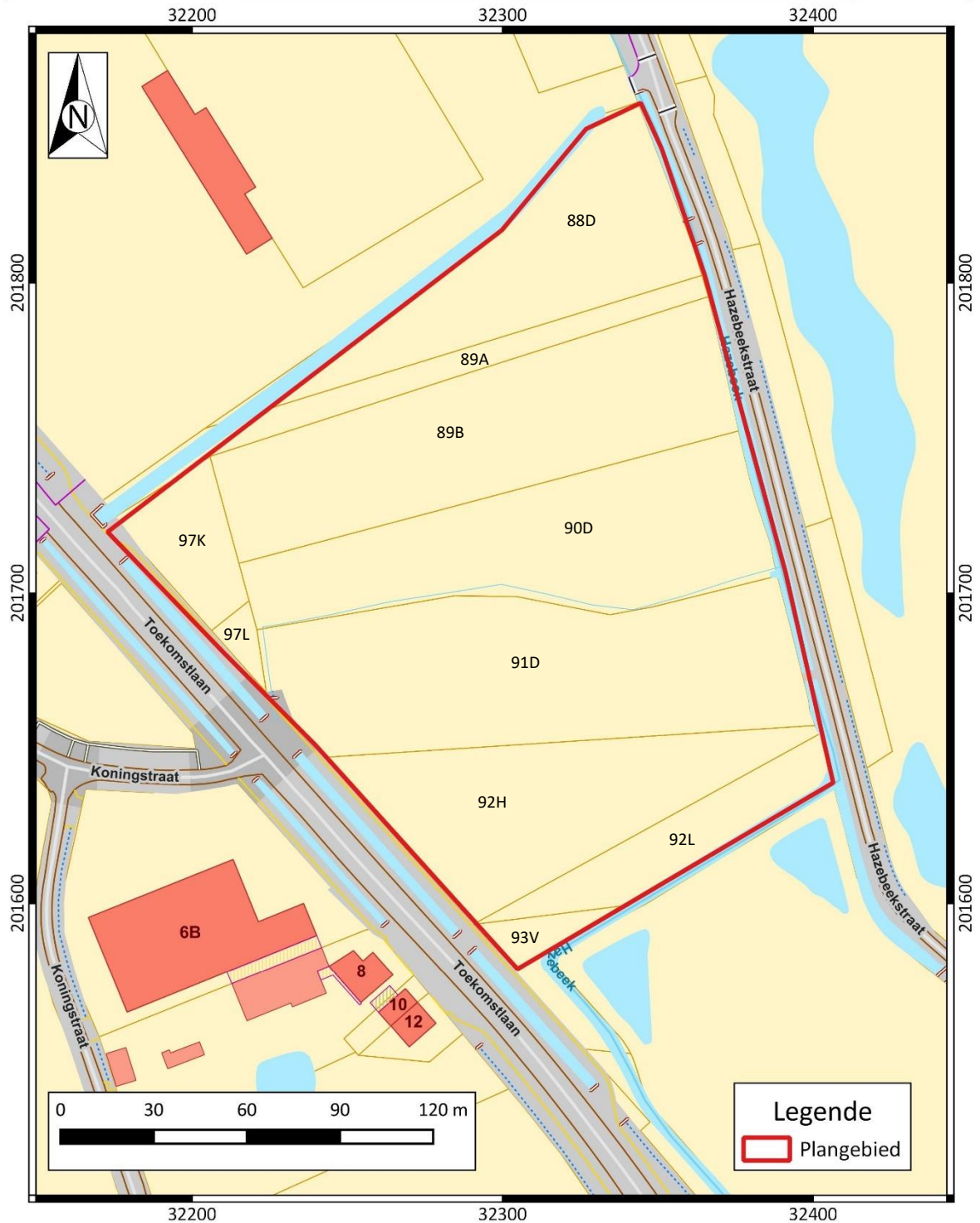
Veldwerkleider	Ilse Gierts (archeoloog)
Erkende archeoloog	Ilse Gierts (Erkenningsnummer: 2015/00078)
Betrokken actoren	nvt
Betrokken derden	Mathieu Boudin (Kikirpa) Alexander Lehouck (Gemeentearcheoloog Koksijde)

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart¹

¹ SCHYNKEL 2020, p.2

BAAC ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE	Koksijde Oostduinkerke Hazebeekstraat 2 Hockey Plangebied op de GRB kaart		Datum: 17-4-2020
	Projectnummer BAAC 2019-0729	Projectcode bureauonderzoek 2020C374	Schaal: 1:1500

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)²

² SCHYNKEL 2020, p.3

1.2 Aanleiding

De voorliggende nota omvat de uitgestelde uitvoer van de maatregelen opgelegd na eerder archeologisch vooronderzoek. Dit vooronderzoek werd gerapporteerd in de Nota “Koksijde Oostduinkerke, Hazebeekstraat 2 Hockeyveld” (ID14722).³ Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd van 14/04/2020 tot 16/04/2020 onder leiding van archeoloog Thomas Pieters met assistentie van de archeologen Evelyn Schynkel en Charlotte Verhaeghe. De synthese in de nota luidde als volgt:

Het uitgevoerde vooronderzoek heeft uitgewezen dat binnen het plangebied geen waardevolle archeologische vindplaatsen te verwachten zijn. Er is dan ook geen kennispotentieel aanwezig voor verder onderzoek op het terrein. Enig kennispotentieel is wel nog aanwezig wat betreft het aangetroffen stukje leer uit gracht 4. Een ¹⁴C-datering kan hier kenniswinst opleveren wat betreft een vroege of late middeleeuwse datering van de gracht en bij uitbreiding het perceleringssysteem.

1.3 Onderzoekstraject

Het verder vooronderzoek opgelegd in het Programma van Maatregelen bij de nota met ID14722 omvat een natuurwetenschappelijke analyse in de vorm van een radiokoolstofdatering van een stuk leer.

Verder onderzoek op het stuk leer kan kennis opleveren over de datering van gracht 4 (spoor 6002) in het noordelijk deel van het plangebied. In de huidige stand van het onderzoek kan deze gracht en bij uitbreiding het volledige perceleringssysteem, in twee verschillende perioden worden gedateerd en dit op basis van de kleiafzetting die de grachtvulling afdekt. Deze is ontstaan tijdens natuurlijke overstromingen in de 11^e eeuw of tijdens antropogene overstromingen als verdedigingsmiddel rond 1600.

Het natuurwetenschappelijk onderzoek werd uitgevoerd door M. Boudin van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK-IRPA).

1.3.1 Onderzoekshandelingen

De datering van de gracht en bij uitbreiding het hele perceleringssysteem, is onduidelijk. Een ¹⁴C-datering op het stuk leer uit de grachtvulling kan leiden tot een sluitende en adequate datering.

1.3.2 Onderzoeksvragen

Radiokoolstofdatering (¹⁴C-datering):

- Kan aan de gracht een sluitende datering worden toegewezen?

1.4 Afwijkingen onderzoekstraject t.o.v. de archeologienota

Niet van toepassing.

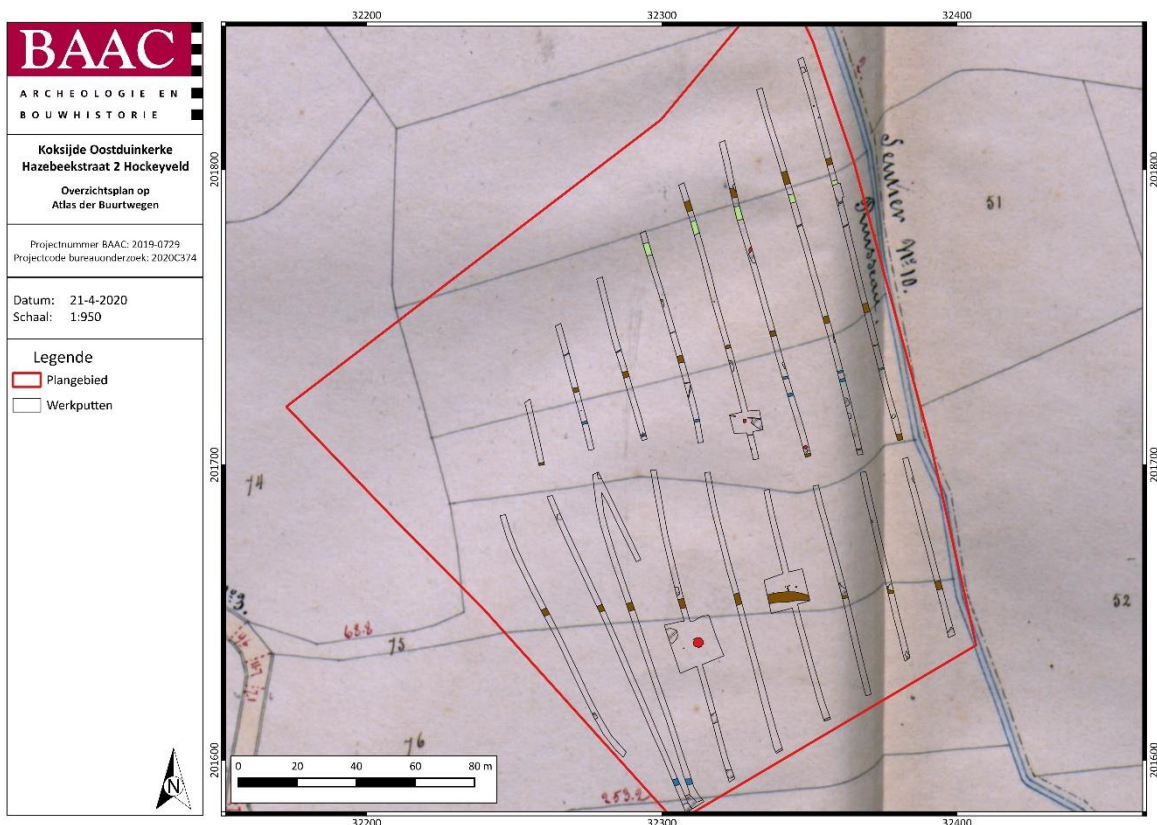
³ SCHYNKEL 2020

2 Natuurwetenschappelijk onderzoek

2.1 ¹⁴C-datering van een stuk leer⁴

2.1.1 Inleiding

Centraal in het noordelijk deel van het onderzoeksterrein werd gracht 4 aangetroffen in de sleuven 1 tem 7 (spoornummers 1004, 2004, 3003, 4003, 5002, 6002 en 7003). Deze gracht week enigszins af van de grachten 1-3 daar deze geen boomwortels in de vulling bevatte. Net zoals de overige grachten was dit spoor als perceelsgrens zichtbaar op de Atlas der Buurtwegen.

Figuur 3: Perceelsindeling op de Atlas der Buurtwegen⁵

De gracht was oost-west georiënteerd en had een donkerbruin-grijze vulling met enkele inclusies houtskool. In sleuf 1 werden ook enkele inclusies van baksteen opgemerkt, al komen deze verder niet meer voor. De grachtvulling werd afgesloten door een kleiafzetting die mogelijk afkomstig is van overstromingen uit de 11^e eeuw. Tijdens het couperen werd uit de grachtvulling een stukje leer gerecupereerd. Bij de archeologische begeleiding tijdens voorgaande ontminningswerken werd in het westelijk deel van het terrein een greppel aangesneden die min of meer aansloot op deze gracht.⁶ In deze gracht werd een fragment dubbelwandig geglazuurd aardewerk gevonden. Het aardewerk dateert de gracht eerder in de late middeleeuwen tot vroegmoderne tijd.

⁴ BOUDIN 2021 (In bijlage)

⁵ SCHYNKEL 2020, p. 28

⁶ DEFRANCQ 2020

Figuur 4: Coupe op gracht 4⁷

De ¹⁴C-datering van het stuk leer kan uitsluitsel brengen omtrent de datering van de gracht.

2.1.2 Materiaal en methode

Het materiaal betreft een stuk leer (V2) afkomstig uit de vulling van gracht 4 (spoor 6002).

Tabel 1: Administratieve gegevens van de vondst

spoor	vondst	materiaal geselecteerd
6002	2	leer

2.1.3 Resultaat⁸

Het ¹⁴C-dateringsonderzoek verstrekt drie pieken als mogelijke datering voor het stuk leer. Twee pieken trekken de aandacht en dateren de leervondst enerzijds tussen 1630 en 1680 (met grootste probabilliteit tussen 1640 en 1670), anderzijds tussen 1740 en 1800 (met grootste probabilliteit tussen 1780 en 1800).

Tabel 2: Datering van de leervondst

⁷ SCHYNKEL 2020, p.28

⁸ RADIOCARBON DATING REPORT (BOUDIN 2021)

RICH-29876 (2019-0727 V2) : 236±22BP
68.2% probability
1640AD (44.7%) 1670AD
1780AD (23.5%) 1800AD
95.4% probability
1630AD (51.2%) 1680AD
1740AD (32.5%) 1800AD
1940AD (11.7%) 1955AD.

2.2 Beantwoording onderzoeksvragen

- *Datering van de afdekkende kleilaag in de perceelsgracht:*

Het stuk leer is afkomstig uit een grachtvulling, die werd afgedekt door kleisedimenten.⁹ De datering van de bovenliggende kleilaag kan dus niet ouder zijn dan de datering van de leervondst, en dateert met zeer hoge waarschijnlijkheid na 1630. Noch de overstromingen tijdens de 11^e eeuw, noch de militaire inundatie uit circa 1600 kunnen dus verantwoordelijk zijn geweest voor het afzetten van de hier aangetroffen kleisedimenten.

Vanaf 1646 werd de regio betrokken in de Frans-Spaanse Oorlog, die leidde tot de onafhankelijkheid van de Verenigde Provinciën (bij de Vrede van Utrecht in 1713).¹⁰ In die periode werd de streek enorm geteisterd door onder meer militaire inundaties. Ook in de 18^e eeuw zijn er enkele oorlogen geweest met militaire inundaties (o.m. tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog, waarin de regio in de periode 1744-1748 betrokken werd; en tijdens de Franse Revolutie, tijdens het beleg van Nieuwpoort). De grootste probabiliteit voor de datering van de kleilaag ligt in het derde kwart van de 17^e eeuw.

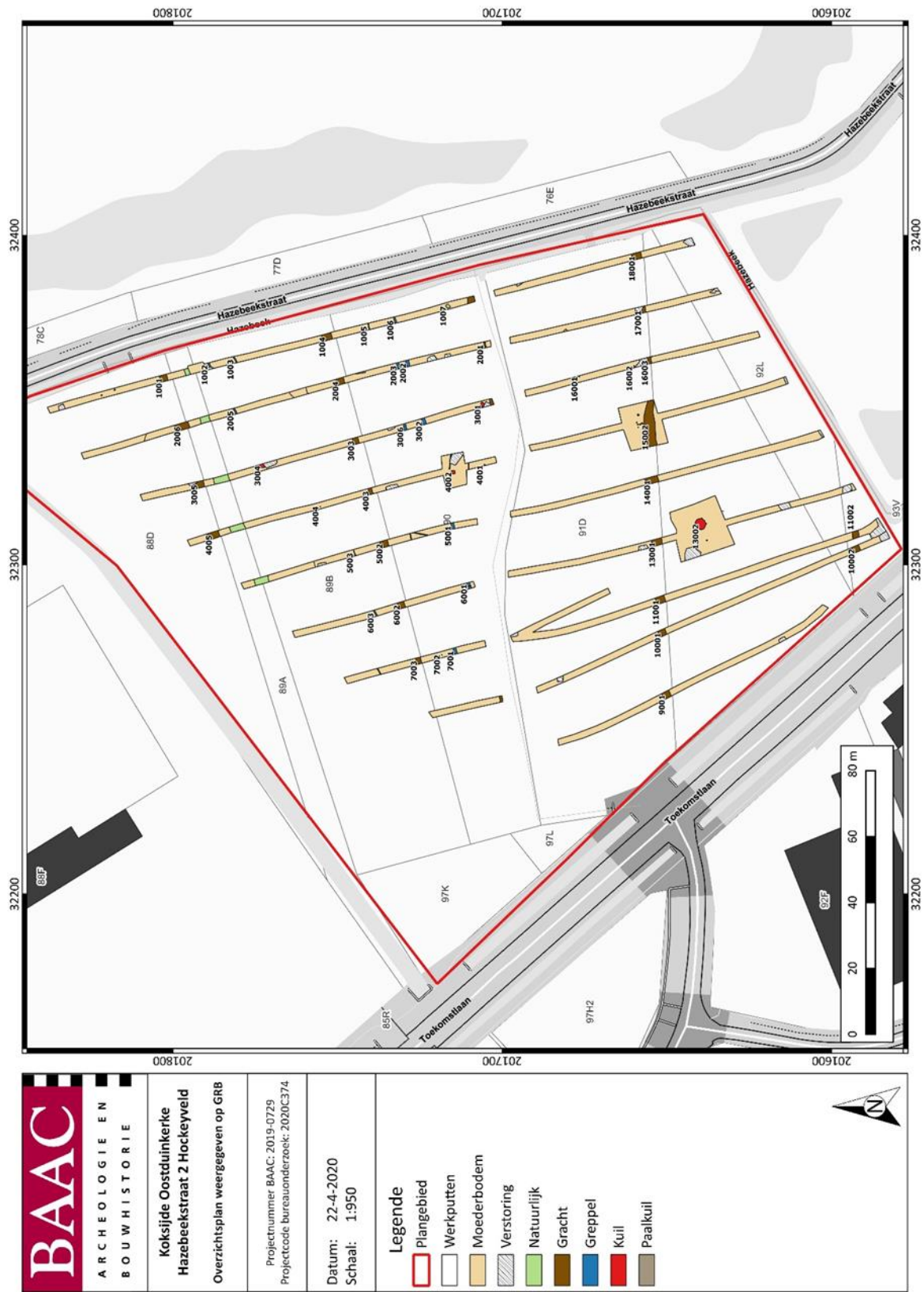
- *Datering van de perceelsgrachten:*

De perceelgrachten zijn reeds zichtbaar op kaartmateriaal van de abdij Ten Duinen uit 1645. Dit geeft aan dat de grachten minstens in de eerste helft van de 17^e eeuw werden aangelegd. Gezien het relict van de Hazebeek omstreeks 1600 is gedateerd¹¹ en de grachten hiermee vermoedelijk samengaan, moeten de perceelgrachten omstreeks die tijd of iets jonger zijn aangelegd. De datering van het stuk leer bevestigt deze datering, maar kan deze niet verfijnen. In de gracht werden ook een fragment dubbelwandig, geglazuurd aardewerk en wat baksteenfragmenten gevonden die volgens eerdere bevindingen in de late middeleeuwen of vroegmoderne tijd kunnen worden gedateerd worden, maar op basis van deze nieuwe datering wellicht uit de eerste helft van de 17^e eeuw dateren.

⁹ SCHYNKEL 2020, p. 27

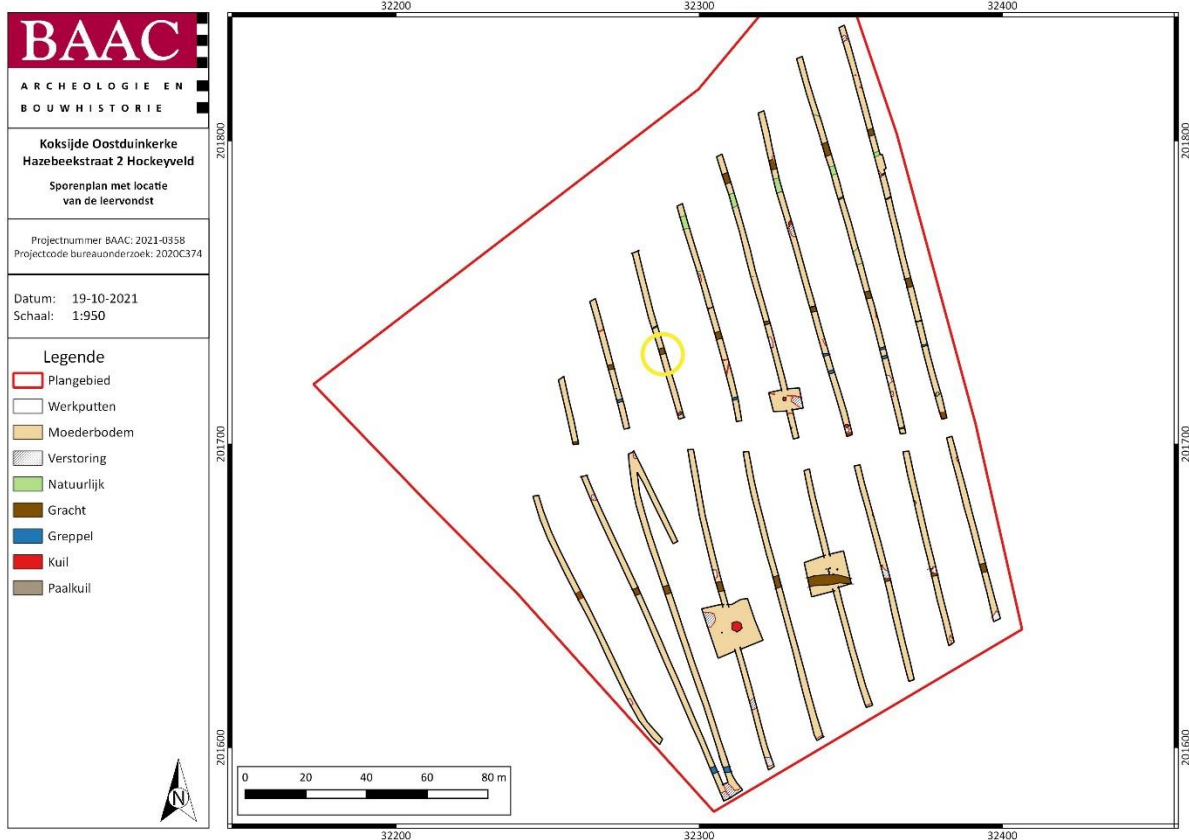
¹⁰ VAN ACKER *et al.* 2014, p. 58-68

¹¹ VAN ACKER & LEHOUCQ 2014, p. 44-52

Figuur 5: Algemeen sporenplan van het onderzoek¹²

¹² SCHYNKEL 2020, p.19

Plan 1: Locatie van de leervondst (gele cirkel) in grachtsegment spoor 6002

2.3 Besluit

Het stuk leer dateert de kleilaag in de grachtvulling van de perceelgracht met zeer hoge waarschijnlijkheid na 1630, en vermoedelijk in het derde kwart van de 17^e eeuw. De afdekkende kleiafzetting kan dus noch aan de overstromingen uit de 11^e eeuw, noch aan de militaire inundaties uit circa 1600 ter verdediging van de streek worden gelinkt. De datering van het stuk leer wijst op overstromingen van latere datum. De aanleg van de perceelgrachten kan op basis van complementair onderzoek nu vermoedelijk in de eerste helft van de 17^e eeuw worden gedateerd.

2.4 Afweging noodzaak verder onderzoek

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek¹³ is er voldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon door de datering van het leer voldoende worden bepaald.

Verder onderzoek is niet aangewezen aangezien er geen kennispotentieel meer is.

¹³ ONROEREND ERFGOED VLAANDEREN 2020

3 Samenvatting

Deze nota omvat de resultaten van het natuurwetenschappelijk onderzoek opgelegd na archeologisch vooronderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. De resultaten van het proefsleuvenonderzoek werden gerapporteerd in de nota *“Nota Koksijde Oostduinkerke. Hazebeekstraat 2 Hockeyveld”* (ID14722).

Het proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat er geen waardevolle archeologische vindplaatsen aanwezig zijn binnen het plangebied. De aangetroffen archeologische sporen omvatten grachten met een vermoedelijke oorsprong in de middeleeuwen en een doorlooptijd tot in de nieuwe tijd. Daarnaast werden verschillende bomkraters en inslagkuilen aangetroffen die getuigden van intense bombardementen op de artilleriestellingen die zich hier tijdens WO I achter de frontlinie aan de IJzer bevonden.

Enig kennispotentieel was wel aanwezig in het aangetroffen stukje leer uit de vulling van gracht 4. Een datering hiervan kon kenniswinst opleveren wat betreft de datering van de gracht en kleiafzetting, en bij uitbreiding van het perceleringssysteem binnen het plangebied.

Het stuk leer dateert de kleilaag in de grachtvulling van de perceelgracht met zeer hoge waarschijnlijkheid na 1630, en vermoedelijk in het derde kwart van de 17^e eeuw. De afdekkende kleiafzetting kan dus noch aan de overstromingen uit de 11^e eeuw, noch aan de militaire inundaties uit circa 1600 ter verdediging van de streek worden gelinkt. De datering van het stuk leer wijst op overstromingen van latere datum. De aanleg van de perceelgrachten kan op basis van complementair onderzoek nu vermoedelijk in de eerste helft van de 17^e eeuw worden gedateerd.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)	3
Figuur 3: Perceelsindeling op de Atlas der Buurtwegen	5
Figuur 4: Coupe op gracht 4	6
Figuur 5: Algemeen sporenplan van het onderzoek	8

4.2 Tabellenlijst

Tabel 1: Administratieve gegevens van de vondst.....	6
Tabel 2: Datering van de leervondst	6

4.3 Plannenlijst

Plan 1: Locatie van de leervondst (gele cirkel) in grachtsegment spoor 6002.....	9
--	---

5 Bibliografie

- DEFrancq, J., 2020. *Archeologische opgraving. Basisrapport. Oostduinkerke Hockeyveld (prov. West-Vlaanderen). Rapport 2020/01*, Ingelmunster.
- SCHYNKEL, E., 2020. *Nota Koksijde Oostduinkerke. Hazebeekstraat 2 Hockeyveld. BAAC Vlaanderen Rapport 1432*, Gent.
- VAN ACKER, J., LEHOUCK, A. & VERDONCK, A., 2014. Boeren tussen soldaten? In: LEHOUCK, A. et al. *Koksijde Golf Ter Hille, van abdijhoeve tot golf*, Oostkamp, 2014, p. 58 – 68.
- VAN ACKER, J. & LEHOUCK, A., 2014. Hof ter Hille in de Geuzentijd. In: LEHOUCK, A. et al. *Koksijde Golf ter Hille, van abdijhoeve tot golf*, Oostkamp, 2014, p. 44-52.

6 Bijlagen

6.1 Radiocarbon Dating Report (M. Boudin)